

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ФОРМУЛАЦИЈА ПРОЈЕКТА – ОСНОВНЕ ПОСТАВКЕ

Пројекат МИСП

**Ненад Чолић, дипл.инж.
5.-6. новембар 2013.**

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

ПРОЈЕКАТ - ДЕФИНИЦИЈА

Инвестициони пројекат:

комплексан техничко-технолошки, организациони, финансијски и правни подухват чији је циљ изградња и опремање инфраструктурних елемената за које је претходним инвестиционим студијама показано и доказано да су својом функцијом неопходни инвеститору/кориснику

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

ПРОЈЕКАТ - УЧЕСНИЦИ

- Инвеститор/корисник(ци)-према Закону о планирању и изградњи
- Финансијер – ЛС, ВРС, ЕУ, ЕБРД, ЕИВ, WB, KfW, ...
- Предлагач – за општинску инфраструктуру: ЛС (општина/е), ЛЕР, СЛАП коорд., ЈКП, АРР, регионално ЈП)
- Консултанти/пројектанти
- Ревизиона комисија (стручна контрола)
- Техничка контрола (лиценцирано предузеће)
- Извођачи/подизвођачи
- Стручни надзор
- Управни надзор (инспекција и провера)

ep4sa
REGIONAL OFFICE FOR SEE
www.ep4saee.com

ROYAL HASKONING

VNG
Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

ПРОЈЕКАТ – ОСНОВНЕ ФАЗЕ

ИДЕНТИФИКАЦИЈА

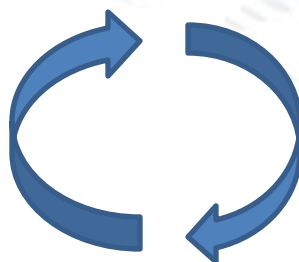
ФОРМУЛАЦИЈА/
ПРИПРЕМА

ПРОЦЕНА

ОДОБРАВАЊЕ

ВРЕДНОВАЊЕ/
ОЦЕНА

РЕАЛИЗАЦИЈА

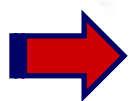

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
Gradimo zajedno za budućnost

ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПРОЈЕКТА

ИДЕНТИФИКАЦИЈА

СЛАП

- ЛС
- ВРС
- СЛАП
координатор
- ЛЕР
- ЈКП
- Регионално ЈП
- АРР

- Функционална
целина?
- Део стратегије/ширег
плана?
- Приоритет?
- Регионални значај?
- Буџет?
- Временски план?
- Национални захтеви?
- ЕУ захтеви, приоритет?

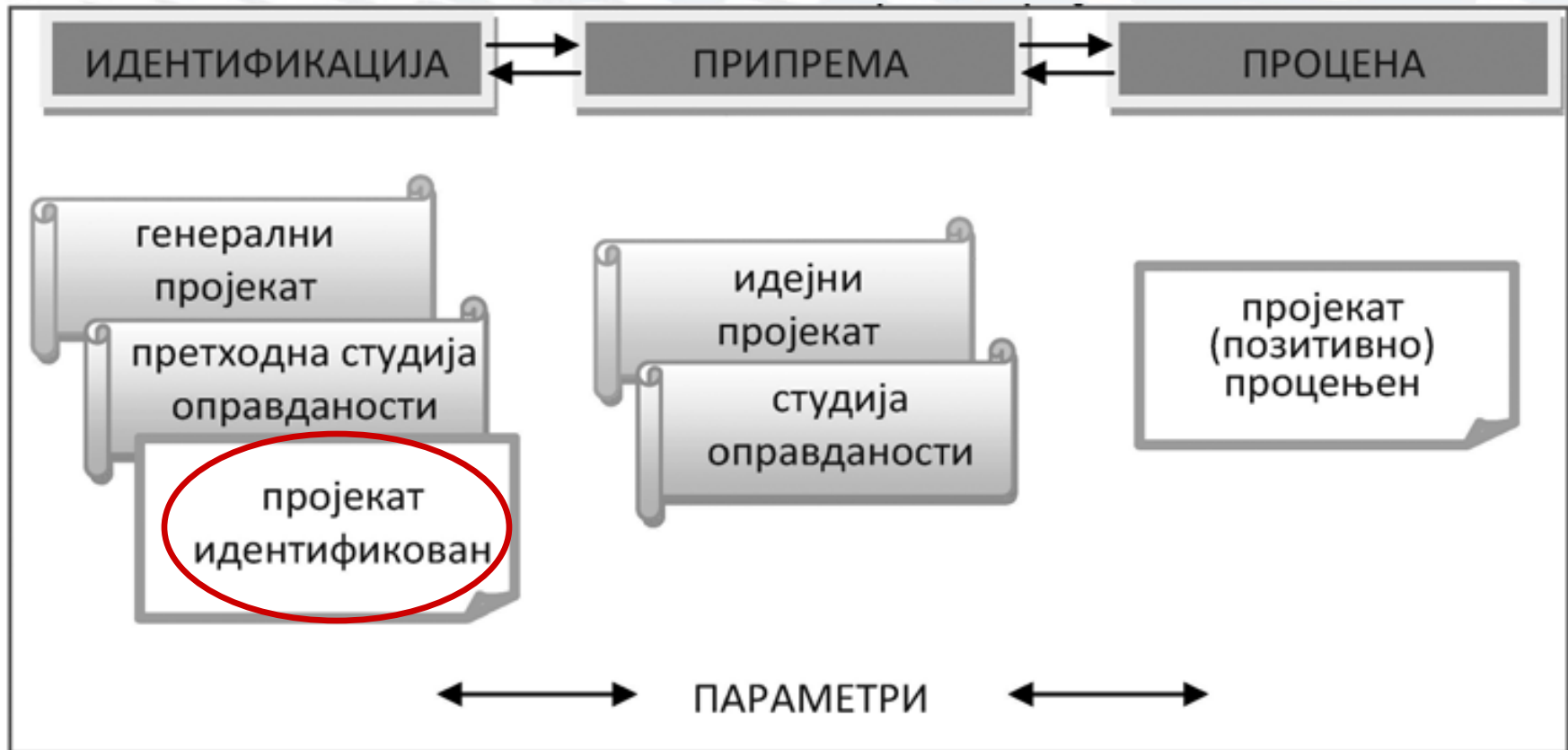

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
Gradimo zajedno za budućnost

ИДЕНТИФИКАЦИЈА ⇒ ФОРМУЛАЦИЈА

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

ФОРМУЛАЦИЈА/ ПРИПРЕМА

**СТРУЧНА
КОНТРОЛА**

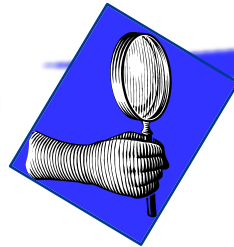
**РЕПУБЛИЧКА
РЕВИЗИОНА
КОМИСИЈА**

**ТЕХНИЧКА
КОНТРОЛА**

**ЛИЦЕНЦИРАНО
ПРАВНО ЛИЦЕ**

**СТУДИЈА О ПРОЦЕНИ
УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ
СРЕДИНУ**

**ГЕНЕРАЛНИ ПРОЈЕКАТ, ПРЕТХОДНА СТУДИЈА
ОПРАВДАНОСТИ**

ЛОКАЦИЈСКА ДОЗВОЛА

**ИДЕЈНИ ПРОЈЕКАТ,
СТУДИЈА ОПРАВДАНОСТИ**

ГЛАВНИ ПРОЈЕКАТ

ГРАЂЕВИНСКА ДОЗВОЛА

ПРОЈЕКАТ ИЗВЕДЕНОГ ОБЈЕКТА

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

СТУДИЈА ОПРАВДАНОСТИ (захтев ЕК) – ЗАШТО?

- Унапредити квалитет развојне помоћи ЕК на следећи начин:
 - Пројектни концепти у складу са развојним и секторским приоритетима корисника и ЕУ
 - Значај пројекта
 - Оправданост
 - Ефикасност
 - Делотворност
 - Шири утицај

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

СТУДИЈА ОПРАВДАНОСТИ—ЗАКОНСКИ КОНТЕКСТ

Закон о планирању и изградњи:

*“Студијом оправданости одређује се нарочито просторна, еколошка, друштвена, финансијска, тржишна и економска оправданост инвестиције **за изабрано решење, разрађено идејним пројектом**, на основу које се доноси одлука о оправданости улагања.”*

**Правилник
о садржини, обиму и начину израде претходне студије
оправданости и студије оправданости за изградњу
објеката**

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

СТУДИЈА ОПРАВДАНОСТИ – САДРЖАЈ

1. ПРОЦЕНА ПОТРЕБА
2. ДЕФИНИСАЊЕ ТЕХНИЧКИХ ОПЦИЈА
3. АСПЕКТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
4. ФИНАНСИЈСКА И ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА
5. ПЛАН ФИНАНСИРАЊА, ВРЕМЕНСКИ ПЛАН
6. ИНСТИТУЦИОНАЛНО/ОРГАНИЗАЦИОНИ АСПЕКТИ
7. АНАЛИЗА РИЗИКА

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

СТУДИЈА ОПРАВДАНОСТИ – ПРОЦЕНА ПОТРЕБА

- Верификација кохерентности пројекта са стратешким документима
- Јасна и структурна анализа потреба и проблема
- Јасни и кохерентни циљеви и резултати пројекта
- Реалистична процена са увођењем фазности по капацитету

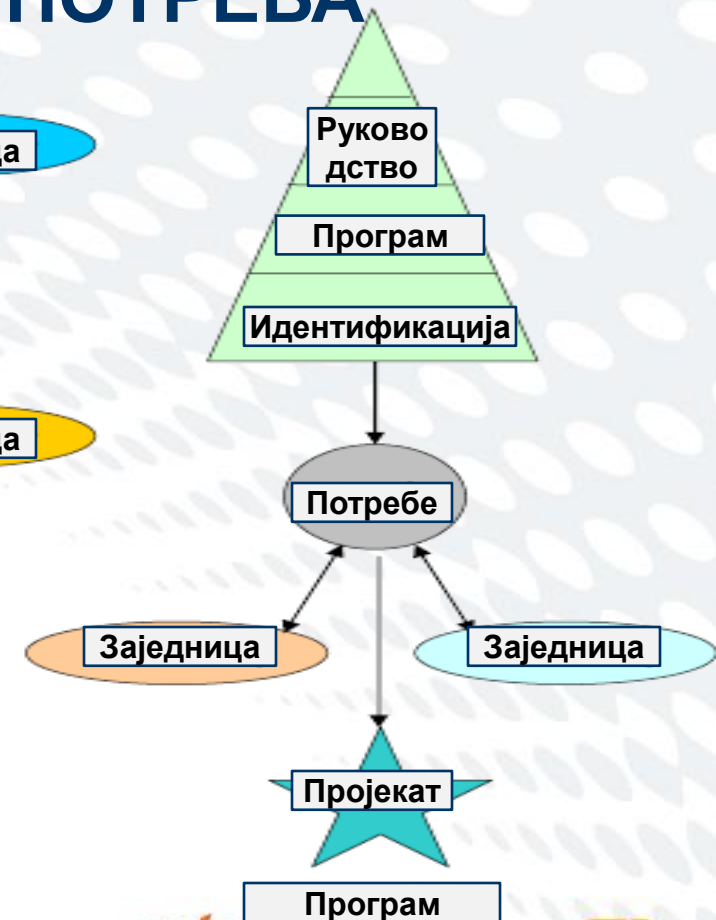
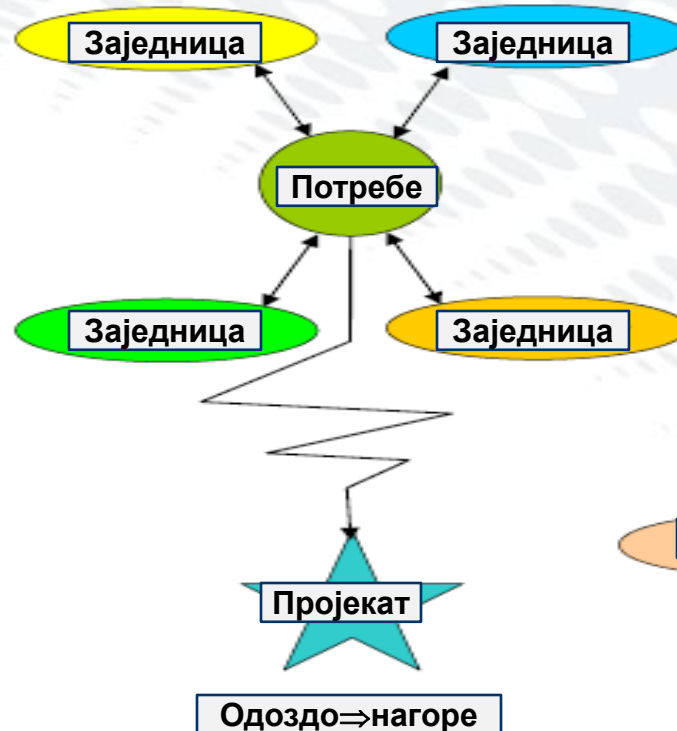
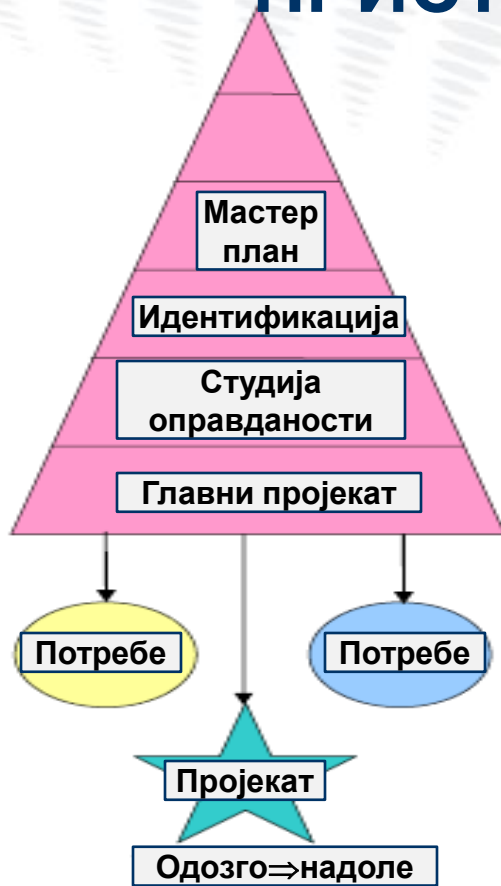

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
Gradimo zajedno za budućnost

ПРИСТУПИ У ПРОЦЕНА ПОТРЕБА

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

ПРИСТУП “ОД ВРХА КА ДНУ” – (традиционални приступ)

ПРЕДНОСТИ:	НЕДОСТАЦИ:
Води ка рационалним, оптималним решењима	Подразумева упрошћене друштвене функције
Ефикасан завршетак, јасна оријентација	Не узима у обзир сложеност људске природе и потреба
Брзо се решавају техничка питања	Недостаје му осетљивост
Усредсређен на пројекат	Одражава ставове и усмерење онога ко врши процену
Ефикаснија контрола трошкова	Резултат може да не буде приоритет локалне заједнице

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

ПРИСТУП “ОД ДНА КА ВРХУ” – (непрактичан, дуг период спровођења)

ПРЕДНОСТИ:	НЕДОСТАЦИ:
узима у обзир стварне ставове крајњих корисника	може бити дуготрајан процес
могућност утицаја спољних фактора	локална заједница можда неће лако разумети техничка питања
укључена је људска димензија	резултати можда нису у складу са циљевима пројекта
посвећеност пројекту је већа	ток пројекта може бити промењен
успоставља комуникацију са заинтересованим странама.	очекивања могу бити већа, али не и испуњена

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

ПРИСТУП ЗАСНОВАН НА ПРОГРАМУ

- Људи као главни приоритет пројекта
- Потребно је одлучно вођство и усмеравање пројекта
- Потребно је добити подршку са националног нивоа
- Неопходни су унапређени капацитети руководиоца пројекта
- Кључно је добро управљање пројектом
- Неки недостаци приступа “од дна ка врху”
- Овај приступ је прихватила већина међународних финансијских институција (ЕУ, ЕБРД, ЕИВ, WB, KfW)
- МИСП је пројектно орјентисана подршка

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

ОСМИШЉАВАЊЕ И ФОРМУЛИСАЊЕ (валидних) **ТЕХНИЧКИХ ОПЦИЈА**

- Неопходно је увођење, анализа, поређење **више алтернативних техничких решења** која остварују циљеве пројекта
- Proceniti **степен усклађености са потребама пројекта**, захтеваним критеријумима
- Увести савремене технологије, приступе и решења – “**најбољу инжењерску праксу**”
- Дефинисати све неопходне **просторне и техничке и технолошке захтеве и карактеристике**
- Установити **трошкове** (инвестиционе и оперативне)
- Размотрити **фазе реализације** – према реалним потребама
- Иницијално поређење **утицаја на животну средину**

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

ПЛАН РЕАЛИЗАЦИЈЕ

- Дефинисати све главне активности припреме и реализације
- Предложен начин управљања/координације
- Систем праћења резултата и систем одговорности
- Идентификовати ризике и израдити план избегавања и управљања ризицима

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

ОДРЖИВОСТ ПРОЈЕКТА

- Посебно се односи на **период рада објекта** – након изградње
- **Техничка одрживост** – савременост техничких решења и задовољавање критеријума кроз животни век
- **Институционално/организациона одрживост** – капацитет организације корисника (ако таква уопште постоји)
- **Финансијска одрживост** – да ли тарифа за услуге покрива трошкове (оперативне, одржавања, амортизације, ...)
- **Исплативост и спремност корисника да се плати услуга**

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

ИНСТИТУЦИОНАЛНА/ОРГАНИЗАЦИОНА ОДРЖИВОСТ

- Обично су промене у институционалној организацији неопходне, као резултат пројекта
- Ефикасност и делотворност корисника (организације)
- Учешће корисника у доношењу одлука везаних за инфраструктуру
- Независност корисника (могућност вођења одрживе политике цена)
- Добро општинско управљање
- Јасно дефинисана одговорност за све учеснике

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

ФИНАНСИЈСКА ОДРЖИВОСТ

- **Стопа наплате**
- **Исплативост и спремност да се плати**
 - квалитет услуга мора бити побољшан
 - повећања цена морају бити постепена и у границама платежне способности
 - за неке категорије становништва ће бити неопходне субвенције
 - пружене услуге морају бити наплаћене
 - неопходно је правовремено и квалитетно информисање становништва
- **Анализа новчаног тока**
- **Интерна стопа повраћаја (IRR)**

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

МОГУЋНОСТИ ФИНАНСИРАЊА

ИЗВОР	краткорочно	дугорочно
Донације (ЕУ, USAID, остали)		
Кредити (WB, KfW, EBRD, EIB)		
Република/општина		
Комунална предузећа		
Заједница		

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

ОДРЖИВИ И ИСПЛАТИВИ ПРОЈЕКАТ

- **Реалистичан пројекат** (без изузетно оптимистичних предвиђања)
- **Пројекат има подршку студије оправданости** (техно-економски оптимална решења)
- **Пројекат је функционалан након завршетка** (остварује услугу и приход)
- **Финансијски одржив** (позитивна IRR)
- **Економски одржив** (значајна економска добит)
- **Одржив у погледу заштите животне средине**

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

Питања и помоћ

Ненад Чолић, дипл.инж.

МИСП

+381 11 2405 789

ncolic@misp-serbia.rs

www.misp-serbia.rs

Хвала вам на пажњи!